

DUBEŠKO L. N., 1983: Revizia žukov-listoedov rodu *Phratora* CHEVR. /Coleoptera, CHRYSOMELIDAE/ palearktiki. - Entomologičeskoje obozrenije, LXII. 4:746-762. AN-SSSR. "Nauka" - Leningrad.

Mandelinky rodu *Phratora* CHEVROLAT, 1873 jsou poměrně malé /3,5 - 5,5 mm/, protáhlé a málo kienuté. Většinou jsou zbarveny bronzově, zelenomodře až černomodře, s kovovým leskem. Jejich dosud poměrně silné populace žijí na listech různých vrb /*Salix sp. div.* / a topolů /*Populus sp. div.* /. V literatuře u nás používané jsou uváděny pod rodovým jménem *Phyllodecta* KIRBY, 1873.

Dle revize provedené citovaným autorem žije v palearktické oblasti celkem devět druhů. K jejich vymezení použil autor především znaků na pohlavních orgánech nejen samců, ale i samic, což jest novum. Dále uvádí rozlišovací znaky na kusadlech a tykadlech. Všechny difference jsou zřetelně vyobrazeny. Je zpracován determiniční klíč i popisy jednotlivých druhů s údaji o rozšíření a živných rostlinách.

V následujícím systematickém přehledu uvádím jednotlivé druhy autorem do revize pojaté.

Rod: *Phratora* CHEVROLAT, 1873

Podrod: *Chaetocera* WEISE

Druh: (1) *vulgatissima* /LINNÉ, 1758/

Rozšíření: Evropa; Kavkaz; Kazachstán; celá Sibiř, na severu v tundře; Kamčatka; Mongolsko; Korea; Severní Amerika.

Žije na : břizách, jívách, osikách, topolech.

(2) *obtusicollis* MOTSCHULSKY, 1860

Rozšíření: jižní a střední Jakutsko; Daurie; při Amuru; Přímoří; pobřeží Ochotského moře; Jižní Sachalin; Kurilské ostr. /Iturup/; Mongolsko; severovýchodní Čína; Japonsko.

Žije na : jako předešlý druh.

Podrod: *Phratora* CHEVROLAT s. str.

Druh: (3) *polaris* /SCHNEIDER, 1886/

(a) ssp. *polaris* /SCHNEIDER, 1886/

Rozšíření: severní Evropa; severní polovina západní Sibiře; Altaj; Tuva; střední Sibiř; Jakutsko; severní pobřeží Ochotského moře; Kamčatka; Mongolsko.

Žije na : jívách, u Bajkalského jezera také na břizách.

(b) ssp. *reiteri* LOPATIN, 1962

Rozšíření: Tuva; jih Irkutské oblasti; severní Mongolsko.

Žije na : těchže rostlinách jako předešlá forma, spolu s ní.

(4) *tibialis* /SUFFRIAN, 1851/

Rozšíření: Evropa; Kavkaz; Kazachstán.

Žije na : jívách, topolech.

(5) *abdominalis* BALY, 1878

Rozšíření: Himaláje.

Žije na : autor neuvádí.

(6) *laticollis* /SUFFRIAN, 1851/

Rozšíření: Evropa; Kavkaz; Kazachstán; celá Sibiř, vč. Arktidy /Jamal, Tajmir/ a Kamčatka; při Amuru; Přímoří; Sachalin; Mongolsko; severní Čína; Japonsko.

Žije na : osice, topolech, jívách.

(7) *atrovirens* /CORNELIUS, 1857/

Rozšíření: Evropa; severní Sibiř; Jakutsko; při Amuru; pobřeží Ochotského moře; severní Mongolsko.

Žije na : osikách, jívách, topolech, břizách.

(8) *horioni* MOHR, 1966

Rozšíření: sever Centrálního Kavkazu /okolí Teberdy, Dombaje, Ikoľu/.

Žije na : jívách.

(9) *vitellinae* /LINNÉ, 1756/

Rozšíření: Evropa; Kavkaz; Kazachstán; celá Sibiř; celý Dálný Východ; na severu zasahuje do tundry; Mongolsko; severní Čína; poloostrov Korea.

Žije na : jívách, topolech, osice, zřídka na břize.

Přínosem studie je, že podle ní lze spolehlivě determinovat dřívější všechny druhy, tudíž i taxonů žijících na území našeho státu. Jsou to:

Phratora vulgatissima /LINNÉ/

" *tibialis* /SUFFRIAN/

" *laticollis* /SUFFRIAN/

" *atrovirens* /CORNELIUS/

" *vitellinae* /LINNÉ/

Zmapování jejich výskytu je prvořadým úkolem. Zvláště u druhu *Phratora atrovirens* /CORNELIUS/ jsou znalosti o jeho rozšíření u nás velmi nedostatečné. Pravděpodobně byl též mylně determinován.

Výskyt *Phratora polaris* /SCHNEIDER/ na našem území je velmi nepravděpodobný!

Cílený a systematický faunistický průzkum, sledující rozšíření našich druhů v regionu západních Čech, by byl cenným přínosem pro poznání mandelinek rodu *Phratora* /*Phyllodecta*/ u nás.

(Josef Suchý)